

I. anne.

Hind 20 marka.

ARVED KASK

LORD FAMILTON JA

SALADUSLINE

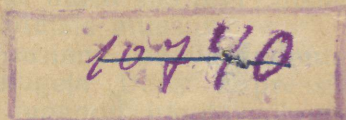

PÕNEV ROMAAN
JUHTUMISOTSIJATE ELUST

Arved Kask

Lord Familton ja saladusline daam

Põnev romaan juhtumisotsijate elust

A. Raudsep'a trükk, Tallinnas.

I.

„Hallo! Pange tähele! — loen teile huvitavat — tööpoolest uskumatut päevasündmust,“ hüüdis ajalehe lugeja inglane oma kolmele kaaslasele.

Nähtavasti olid mehed aga ära unustanud, et nemad sel soojal juunikuu ööl neljakesi laudas viibisid. Sellepärast ei pannud nemad ka mehe ütelist üldse tähelegi: pealegi näisid nad sügavas jutuaines viibima, mille sisu, ja võib ka olla, et märjuke, mis nende keskel joogilaual haljendas, üli põnevaks kroonis. Üks seltskonnast jutustas, — teised kaks muud kui kuulasid teda.

Ajalehe lugeja nikutas end — ilma et suutnud oleks seltsimehi segada — lauale lähemale ja siis jätkas ta:

„Rahvusvaheline kurjategija „Lutsifer“ Mauritoonia pankas — Londonis.“

Sõnal „Lutsiferil“ — mis hõbekõlaval toonil öeldud ja veel õhus heljus — näis siiski imelik mõju olevat; nagu elektri jõul vapustas ta mehi ja pani neid pärani silmil lehelugejat kuulama.

Kõik vaikisid.

„Samal ajal“ — jatkas ajalehe lugeja — „mil Scotland Yard kurjategijaid suure agarusega taga otsib — kes möödunud ööl suure sissemurdmise Regent Street toime panid — teatustatakse äkki uskumatat lugu.“

Mauritoonia pankas päise päeval röövitud!

Punkt kell 12 päeval — seletati meie lehe esitajale — hoovas kõle vilesignaali läbi panga ruumide. Samal silmapilgul ilmusid äkki sõjariistus kurjategijad — kõigil näokatted ees — ja võtsid panga endi võimusse. Panga ametnikud ja seesviibijad võerad vangistati ning pisteti ühte ruumi luku taha. — Siis tungisid röövlid eriti kindla varakambri, kus hoiul oli määratu kalliskivide varandus. . . Kui Scotland Yard nohu ninase sai, olid röövlid põgenenud, enesega kaasa viies hoiule antud kalliskivid, millede väärtus ulatab 1.000.000 naela sterlingi peale.

Kes olid röövlid?

Panga röövlid ei olnud muud — teadustab Scotland Yard — kui Euroopale kuulsad kurjategijad — rahvusvaheline kriminalistide bande, kelle juhina keegi kardetav kurjategija end „Lutsiferi“ nime all esitab. — — Käsile on võetud äärmised abinõud, et bandet hävitada, kuna valitsus on määranud 500.000 ja kinnitusselts „Lloid“ 50.000 naela sterlingi Lutsiferi kinnipüüdjale autasuks.

Sarnane päevasündmus, mis lehelugeja „Daily Expressist“ oli ette lugenud, hävitas silmapilguks seltskonna vahelise õhu — kõik vaikisid.

Esimesena, kes seepeale sõna võttis, oli suure kehaga londonlane.

„Uskumata — tööpoolest romaani kohane lugu,“ ütles ta ja neelas seepeale hea lonksu viskit.

„Seda pörgukoera — jätkas siis mees ja süütas piibu — ei püüa ega saa ka kätte vanasarvik ise: teda aetakse taga kauemat aega... Kuid kas mitte mõeldav ei või olla, et mees või naine, kes ta ka poleks, vast sarnane ei ole, kes ja kelle käsutuses terve Scotland Yard, õigemini kuulus salapolitseinikkude peakorter on. Võib ka uskuda, et politsei ta agentidest kubiseb — mine püüa siis Lutsiferi.“

Kestis jällegi rõhuv vaheaeg; mehed vaikisid. Kui ameeriklane haigutas, silmasid teised kaks üksisilmil laual põlevat siidivarju all lampi, mis jättis nende nägudele õrna videviku, kuna lehelugeja mõtliku pilgu ööpimeduses liikuva rahva pilve peal hoidis.

Äkitselt loobus ameeriklane haigutamisest ja hävitas enda kalifornlase tooniga igaviku.

„Hallo! Pojad!!“ hüüdis ta. „Unustame praegu, kus viibime. Nüüd, mil peame lõbu maitsma, ärme raiskame kallist õhtut lolli jutuga. — Eh — vaadake!“ — noor-meest tähendas peaga neiu poole, kes parajasti neist mööda läks. — „Kas pole meeldivad... ja kui võrgutavad silmad...“

Ameeriklane ei jõudnud lauset lõpetada, kui äkitselt ta kaaslasted jahmatasid. Pärani silmil vaatasid nemad eemale.

Mis sundis mehi nii äkki kõrvale pöörduma, ei olnud mitte nooremehe poolt juhitud tähelepanu kütkestaja daam — põhjuseks oli ootamatult tekkinud silmipimestav hele valgus, mis nii järsult, nagu välgu sähvatus tervet ümbruskonda valgustas.

Esimesest kohmetusest vabanedes vaatasid mehed enda ümber. — Aga — mil mehed tolle valgusega tutvunesid, tuli äkki neile meele, kus pool nad viibisid. Ka ülihästi teadsid nad käesoleva öö tähtsust — supipühade ööd, mil pidustaja Venetsia päriskodanik võis näha väljamaa lõbureisijaid, miljonääre ja kunstnikke, kes

kõik käesoleval ööl, tollel kuulsal San Marco platsil — Venetsias — viibisid.

Suurduvad huviga silmitses seltskond enda ümbrust:

Määratu pikk, kolmekordne palee ehitus, mis kolmekandina toda kuulust Markuse platsi ümbritses, näis äkki kohutava arvu tulepirnidega säravalt valgustatuna. Torredaid palee aknaid, mis lugematul arvul endi säravaid ruute vastamisi teretasid, ilumineerisid maitserikkalt otsata tulede joned — ei puudunud isegi nurka, ei nikerdatud katuse lõhet, kus oleks võinud valguse hallikas puududa. — Ühe sõnaga, Markuse platsi ümbritsevat — Prokuratide kraniiidist ja marmorist palee esised olivad kujunenud tule paleeks.

Kesk seda tule merd sirutas kõrge Markuse vahitorn end pimedada taeva poole ja ta akendest tõusis veripunane tuleleek, mis kohutavalt enda ilmega *Lagona* peeglisarnast veepinda punaseks maalisk. — Midagi kohutavat pilti kujutas see kunstlik tuleleek; näis nagu ähvardaks ta vahitorni hävitada.

Järgmisel silmapilgul kõlas erke vapustav orkestri mürin üle platsi; ta kajatas pealegi imeilusalt ja tõi enesega kaasa uue elu; hävitas silmapilksed mõtted — igapäised mured viis ta kaugele ööpimedusse ja nagu nõiduse väel pani ta südamed rõõmust hõiskama.

Piirita healmeelel, lõbusas meeleolus, liikus kirju rahvamurd keskplatsi. Elavalt aeti juttu — naljatati. Võis kuulda kõike Euroopa keeli; näha võis vaatlemise väärt inimeste galeriit — vanu ning noori. Katmata peadega noored härrad „kurameerisid“ Venetsia õrnasoolastega...; kuna veini hävitajad ja rahapildujad välisel joogilaul üks teise võidu vahuveini rüüpasid. — Midagi ei puudunud, mis meelelahutust poleks suutnud pakuda; igal pool püsis lõbu ja valatus.

Kuid samal ajal, mil Markusel hullati — pööraselt lõbu maitsti, kui nooredmehed endi daamidega kosutavat meeliligutavat kontserdi helisi nautisid, leidus ka inimesi kes mingisugust lõbu ei kuulnud, näinud ega maitanud. — Siiski olid nad inimesed — kurva mõttelised seltskonnast välja heidetud õnnetumad vanemate lapsed, pojad. Nad viibisid pisut piduplatsilt eemal — *Pallazzi ducale* — ilusama ja algupärasema palee taguses ehituses.

Koht kus nemad viibisid oli arusaadavalt vangihoone — veikene kuid kindel kriminaalvangihoone. Ehitatud oli ta väga vanal ajal. Rahvale oli ta oma sügavate kaevkongidega ja pimedate üksik-kambritega juba inkvisitsiooni ajast kuulsaks saanud. Vananenuid maaluseid käike ning konge muidugi mõista ei tarvitatud enam — vesi oli nad kinni matnud — kuid rahvas vaatas siiski kartliku pilguga tolle õudse hoone peale. Ahvardavalt seisis ta, iseäranis sel ööl mil rõõm rahvast valdas, Logana kaldal. Üksik möödamineja viskas kartliku pilgu ta sammaste esisele raud võrele. Tahtmatult hoovas hirmu värin möödaminejas neid pimedaid akna koopaid nähes. Ei paistnud seal ühtegi elumärki — näis nagu valitseks tolles õudses hoones surm ja hukatus.

Kuid pilku sinna sisse visates, võime näha üleval viibijaid vange, kes pimedas oma üksilduses viibivad. Rahutus meeolus, surmani tüdinenud, võitlevad meeleheitlikult mõned vangid endi möödunud elu unistustega, mis uuesti, ikka uuesti nende meeltesse kipuvad, neile äärmist raskust koormana südamele pannes. . . Rahutumalt jalutavad üksikud endi kongides; mõnikord seisatavad nad — kuulatavad; vangihooles ei kosta küll ühtki elumärki, kuid nõrgalt kostab muusika toon neile kõrvu — heameelega ei sooviks nad toda meeletuska sünnitajat tooni kuulda.

Teiste vangide seas kütkestab eriti meie tähelepanu umbes kahekümneviie aastane, meeldiva välimusega noormees. Kinni peetakse teda kongis, mis alumisel korral, mille ruutsülla suurune raud võrega aken otse Ponde dei Sospiri (õhkamise sild) all asub. Ka tema on üks neist patukahetsejaist, kuid ilmsüüta kättemaksmise ohver.

Venetsia politsei võimudele oli ta siiski väga kardetav kelm. Kindla andmete varal sai ta arreteeritud — ühtlasi ka kindlaks tehtud, et ta üks neist Lutsiferi banditidest oli. — Mehe tabamisega oli politsei suurelt üllatud; põhjuseks oli muidugi mõista kuulsuse saamine. Autasu mis Inglis valitsus Lutsiferi kinnipüüdjaile oli määranud, tõstis meeste meeoleolu. Nüüd kui neil noormees — keda kurjategijaks registreeriti — nende võimuses oli, teadustasid nad Londoni ja uskusid kindlaste, et Scotland Yardil läheb mehe läbi korda ka Lutsiferi ennast kinni püüda.

Noormees oma poolt seadis sarnase provokatsioonilisele süüdistusele õige ägedalt vastu. Küll mõtles ta uneta öödel kaitsekavade üle . . . kuid süüdistusandmed näisid välja pääsemise mõttes armuta. Mis pidi ta vaene tegema? — Heameelega oleks ta soovinud ütelda, päevavalgele tuua oma õige nime — kes ta tõepoolest on. Kuid selles peitus jällegi iseloomuline tume külg — külg mis isegi süüdistuse veel keerulisemaks oleks teinud. Tal ei jäänud muud väljapääsu, kui vaikida, vaikida ja vaikida, end saatuse hoolde jätta!

Õnnetu noormees!

Pealegi käesoleval ööl tundis ta enda õnnetuseks eriti rasket südamepiina. — Mil õudsus ja pimedus ta juure asusid — asus noormeehe südamesse tormine sügis. Mööda oli läinud äkki unistus, et põgenemiseks katset teha. Sel silmapilgul, mil ta süda peksis nagu mootor, piinasivad teda

kohutavad kollid. Hullemat argtust ega südamepiina polnud ta eluajal tunnud.

Kuid sisemine möll, mis nooremehes möllas, hakkas pikapeale vaikima. Seepeale loobus ta käimisest; paarikümne miili pikkune teekond oli teda hirmus väsitanud.

— Ta viskas õhates narile, enda kuuma otsaesist vastu külma müüri surudes. Mahe jahedus voolas ta soontesse ja tõi enesega silmapilkse inimliku tunde.

Kõige palavama tahtmisega juhtis ta siis mõttekäigu kaugele Inglise pealinna... Ka katsus ta pooleli jäänud plaanide üle mõtelda — neist pääseteed põgenemiseks vormida. Kuid oli selleks jõuetu — jõuetu nagu hällis kaebleja lapsuke. — Tardunud kivimüürid, mis noormeest piirasid, ta vabaduse röövisid, olid ühtlasi ta mõttekäigule halastamatuks ümbrikuks.

Tusaselt pööras noormees seepeale end naril seljali. Ta tundis hirmust väsimust; selleks, et riidest vabasta, ei jätkunud tal jõudu. Kõik ta kehaliikmed tundusid nagu koost lagunevat. Ta jäi lamama ja uinus kohe seepeale sügavasse rahu.

Vähe aja pärast valitses täieline vaikus — nagu surma vaikus selles õudses hoones. Kuulda võis üksnes nõrgalt kostvaid hääli, mis pöörlevad vangid unistades kuuldavale lasksid. Vahetevahel kostis rottide hävitustöö kõla ja nende peenikesed läbilõikavad tüli hõiked.

Äkitselt aga mühiseb midagi õhus. — Ja tumedalt lööb kell Markusel 12... Kellatoon, mis vastukajast uue löögini veel lõppenud ei ole, kostab õudselts nooremehe kongi. — Veel venib see nõrgemaks veniv toon õhus — äkki matab tontlik kõbin ta endasse.

Noormeest avab seepeale silmad. Tunnimeeste alalised kontroll-käigud olivad väga närviliseks teda teinud. Ka kõige nõrgemast kõ-

binast sai ta äratud. Ja too imelik kõbin, mis noormees läbi une kuulnud oli, äratas ta. Nüüd püüdis ta hinge kinnihoides kuulutada. — Ikka selgemaks ja kõvemaks muutub mingisugune arusaamatu tähelepanu kütkestaja liikumine koridoris...

Äkitselt aga kaub krobin, jättes nooremehe surma vaikusesse. Üksnes ta südame rütmi ägedad löögid kostsid ta kõrvu. Seepeale tõmbas ta sügavalt hinge ja mõtles: Arvatavasti vist rottid. Siis pööras ta teisele küljele, haigutas ja katsus, mis ta unes näinud, meele tuletada. — —

Äkki käib erke vapustav jahmatus ta kehat läbi; ta jääb lamama nagu halvatu — üksnes ta silmad, mis sügavaist silmakoo- paist ehmudes sädemeid pilluvad, näisivad tal elujõulised olema.

Järgmisel silmapilgul paneb uus jahmatus ta tardunud vere jälle jooksma. Kröbin, mida ta kuulnud oli, kordub uuesti. Ta kuulatab; tunneb kuidas iseäralikult kõvasti süda tal peksab — veri tungib silmisse. Ja jälle katsub ta kuulutada. Kuid järgmisel silmapilgul, mis ta südame nii valjult peksma pani, et seda terves kongis kuulda võis, oli see, et t a s a ja ettevaatlikult võti ta kongiluku auku pisteti —. Siis keerati. Nõrga naksatusega andis vedru järele — seepeale avanes tasakesti uks.

Ehmudes hüppas noormees jalule ja põgenes sissetungiva valguse eest pimedasse nurka peitu; sinna jäi ta seisma nagu üks kivikuju. Kuid ühtlasi valdas teda arusaamatus — tal puudus teadvus, mis see tähendab — näeb ta und, või... Tahtmatult tegi ta liigutamiseks katset — käega üle silmade häigata — kuid kätes puudus jõud; need jäid rippuma nagu halvatud. Kohutavalt hirmu tundes tahtis ta karjuda; ta avas suu, kuid see oli hääletu — üksnes tasane korin kostis ta rinnust.

Sel silmapilgul, mil ta kinnisel silmil, nõtkuvail põlvil, seljaga vastu müüri toetudes seisis, lükati uks kinni. Aga kui pilkane pimedus teda ümbritses, kargas ta naksatades sirgeks. Ühtlasi tundis ta end täiesti ärkvel ja kätte saadvate mõtetega olevat.

Mis see tähendab? Ons ta inimene või vaim? Mis otsitakse ööajal minu kongist? Kes tööpoolest võib ta olla?

Äkitselt pimestas hele valgusekiir nooremehe silmi. See oli väljkannatamata — ta hüppas kõrvale. Kuid enda imestuseks kestis valgus vaevalt sekunt, järgmisel silmapilgul oli ta jälle kadunud.

Aga enne kui ta suutis selgusele jõuda, mis ta ümber õieti sünnib, kuulis ta äkki tasast häält.

Pöörases imestuses tahtis ta selgusele jõuda — ta tahtis küsida: Kes teie olete? Kuid üksnes ta huuled liikusid. Ta kahmas kätega õhku; ei näinud kuhu. Kuid teadvusefult puudutasid need olevust — tontliku olevust. Juuksed tõusid nooremehel püsti.

Üks silmapilk seisis ta nagu meeletu. Ta hinges — tundis aga lämmatust, vahtis ta tühjusesse — ta nägi kohutavaid kujusid. Ta mõtted olid nagu joovastuses, ja ometi olid need nii selged — et ütelsest aru oli saanud. Aga ükski neist ei olnud omastavad, ega lasknud end kinni püüda; need tantsisid ta peaaegu, nagu kihulased õhus.

Samal silmapilgul oleks, nagu mingi ülevalt alla langeva valguse läbi pimedus ta kongis hävitatud. Noormees, kes end kõvasti vastu müüri surunud oli, lõi silmad üles. Ja lähemal silmapilgul heitis kuu jälle valgust kongi. Ämarikus paistis nooremehele üks kogu. Kuid noormees ei võinud siiski ta näojooni näha. Ta võis üksnes otsustada, et see täiesti tundmata on. Aga

seda häält oleks ta nagu kuulnud, see tundus talle väga tuttavana.

„Kes te olete? Ma pole teid kunagi näinud“, ütles nüüd noormees suurest ärevusest lõõtsudes, peaaegu kuulmatult. Kui te vaikite — lähen hulluks. Mis tahate te siit saada? Olete te elav... Kas näen ma vaime? Miks vaikite — — —?“

Saladusline kogu astus tagasi. Näis nagu kohmetuks ta mehe sõnadest. Aga kui noormees liigutas — käega üle otsaesise häägas, kuuldus õudsuses südant liigutav hääl.

„Kas teie ei kuulnud mind? Olen teie sõber, kes teid peastma tuli“, ütles ta.

Noormees jahmatas. — Ta hammustas huult, haavas nirisest soojus. Nüüd uskus ta — ta ei viibinud unes.

Pealetikkuva jõu sunnil astus noormees ettepoole. Ta ees, kuuvalguses, seisis kogu. Silmapilgu aega seisis ta paigal, talle otsa vaadates... Äkki kahmas ta ägeda liigutusega tast kinni, nagu inimene, kes peapööritust tunneb.

„Teie tulite mind päästma!“ ütles ta imestades, muutunud näoilmel. Ja ta häälekõla kostis suurest arusaamatusest kohutavat, peaaegu nõdrameelselt.

Kestis mõni silmapilk, enne kui ta vastas. Ta hingas raskesti, peaaegu tormiselt, ja ta hingeõhk, mis nooremehe silmi puudutas, tundus põletav kui aur.

Tahtmatumalt laskis noormees teda lahti.

„Aeg on kiire ja hädaohtlik,“ ütles saladusline öörändaja, sarnasel avatul huulil, nagu oleks talle miski valu sünnitanud. „Meie peame ruttama — tulge!“

Noormees nägi teda ümberpöörduvat. Peatamata, peaaegu kuulmatult, libises ta edasi ja jõudis ukse ette. Ta tõstis kää, et seda avada.

Äkitselt pööras ta silmad nooremehe poole ja hüüdis teda uuesti.

Kuid mees nagu ei kuulnud ega saanud temast aru. Tavahtis talle järele, kuid tal läksid silmad tuhmiks. Aga kui ta tahtis astuda, ei suutnud ta paigalt liikuda; nagu naelutult seisis ta paigal.

Äkitselt ärkas ta nagu unest nägemata puudutamise läbi. Ta tõstis oma tuhmid silmad üles, kuid ei leidnud midagi. Üksnes kahvatu hall valgus oli ta ümber.

Üliinimliku jõupingutusega püüdis noormees saatusele alluda. Ta ei tahtnud millegi eest kokkuda. Meeletult pidi ta käsku täitma, mitte midagi mõtlema ja otse edasi, kas või kuristikku jooksmata. Kas jätkuks tal selleks jõudu? Või viibib ta tõepoolest unes?

Noormees ajas end sirgeks. Ta tundis, et tal särk niiskena selga kleepis, värin hoovas ta kehas, mis ei tea kas külmast või palavikust ta keha vapustas. Ta astus sammu edasi.

Kui ta nõrkusest nõtkuvail jalgil seisis, kostis kongi pimedusest öörandaja hääl: „Teie saapad teevad müra.“

Noormees lõi enesele otsaesisele ja mõtles:

„Nii siis viibin ma ärkvel.“

Ühtlasi tundis ta, et elujõud uuesti ta soontesse voolas, soe verejooks pani ta mõttekäigu tööle. Siis istus ta narile.

Nüüd tundis ta end sama külmaverelisena, julgena ja tugevana täiemõistusel viibima. Kuid siiski oli ta väga äge... Et saapa paelu lahti päästa, — rebis noormees need ühe raksuga katki. Aega ei saanud raisata.

„Pange saapad tasku! — muidu sattuksite Markuse peal hädaohtu,“ käskis öörandaja, kelle sõnade kõmin õudselt, nagu sügavusest kostis.

Noormees tegi ka seda. Ta jäi ootama kas öörandaja veel midagi jätkab. Ootas põnevusega; Ta hambad lõdisesid ärevusest.

„Julgelt edasi!“ ütles võeras.

Tasa avas ta ukse. Tee, mis nad algasid, viis neid mööda pikka,

nõrgalt valgustatud koridori, vangi hoone põhjapoolsesse otsa. Nad liikusid tasa, ettevaatlikult. Noormees ei pannud peale öörandaja midagi tähele. Näis nagu rändaks ta mingil saladuslikel jõul, nagu vari talle hädaohtlikus käikus.

Äkitselt jäi võeras peatuma.

„Astuge sisse!“ ütles ta ja avas madala võlvukse. Ruum, kuhu nad astusid, oli pilkaselt pime. Öhk mis pani teda peaaegu läkastama, ähvardas matta ta hinge. Ta tundis sel silmapilgul midagi... ta isegi ei osanud seda ette kujutada, nimelt mida.“

„Välk ja pauk! ütles ta eneses, ta hambad lõdisesid. — Tee viib mind hukatusse — siin peituvad kaevkongid.

Noormees jahmatas. Sel silmapilgul tundis ta argdust; selleks oli vaikne pimedus eriti põhjuseks.

„Ärge komistage!“ ütles saladusline isik kindlal häälel. „Trepp viib meid sügavusse.“

Äkitselt lõikas peenike, läbipuuriv elektrijuga pimedust. Imestanult vaatas noormees ümber:

Ta viibis väikeses tornisarnases ruumis. Kitsa keerdtreppina, viis tee teadmatusse pimedusse. Sumbunud õhus valitses täieline vaikus... võis kuulda kõike ja ei midagi. Midagi olematut — — Kõrvu kostis talle enda tasane, kuid ka kõva südameeluksumine. — — Ta kõrvad kumisesid.

Äkitselt, mil ta silmapilgu enda ümbrust sai näha, hakkas saladusline öövõeras edasi liikuma. Ettevaatlikult, et mitte komistada, astus noormees talle järele. Samm sammult, aste astmelt libises ta ikka sügavamale, ikka lämmsatavamasse õhku... .

Äkki tundis noormees, et ta jalgade alune oli tasane. Trepp näis lõppenud olevat.

Kohkunult puurisid nooremehe silmad nägematusse. Ta ees oli avanud kohutav koopasuu; sügav pimedus, põhjata hirmus kuristik peitus seal müüritaga. Ta jahmatas.

Üks silmapilk seisis noormees liikumatult. Ehmudes vaatas ta... oma hirmuks nägi noormees, et pimedus teedpuurivat elektrijuga silmapilkselt enda sügavusse neelas.

„Lähme edasi!“ kostis hääl, mis teda jahmatama pani.

Noormees pani tähele, et öö-rändaja pimedusse kadus. Ta tahtis talle järgneda; nägi et elektrijuga talle koopa kaduvaid astmeid valgustas, kuid ta ei suutnud liikuda paigalt; pimedus, mis otse ta ees, peaaegu rinda puudutas, näis nagu läbipääsemata müürina.

„Tulge julgelt edasi!“ kostis jällegi hääl teisepool koopa suud. „Tee viib teid vabadusse.“

Noormees tuksatas. Kuulis ta sõna „vabadas“, siis kadus silmapilkselt kartus.

Uut julgust kogudes astus ta öö-rändajale järele. Ta ei komistanud. Libedaid astmeid valgustas peenike elektri nõel. Kuid ümbrus oli pimedusest siiski nägematu.

„Nüüd oleme pörandal,“ kostis hääl allpool teda.

Noormees hingas kergema südamega; tema arvates viis tee sügavamale — ei olnud aga kuigi pikk. Ta tundis pöranda pinda enda jalgade all.

Äkitselt kustus kahvatu valgus, jättes noormeest pilkasse pimedusse. Ta jahmatas:

Mis see tähendab — — —?

Silmapilgu seisis ta paigal nagu maa küljes kinni. Ta ei osanud millegi üle mõelda. Tundis end pimeduse, õudsuse ohvrina; ja rõhuv vaikus jättis talle mulje, nagu viibiks ta elavalt haudas.

Äkitselt muutus ta tähelepanelikuks. Ta kuulatas.

Esmalt kuulis ta kuidas süda ja oimukohad peksid. Tundis palavat higi otsaesisel. Siis — veetilkade järjekindlaid toone, mis pragunenud võlvilõhedest kivipörandale kukkusid. Kusagilt võlvinurgast kostis nahkhiirte häälitsemine, rottide ja sisalikkude piuk-

sumine ja sihistamine. Sarnased häälled kostsid nooremehele öö-õudsuses.

Kuid noormeest ei suutnud need iseäralised toonid kohutada, ta oli neid varemgi kuulnud. Inimene, kes mõnes surnukabelis, üksikus varemis ööd mööda saatnud — inimene kes hädaohtlikuil merereisudel tormide käes ja röövlikoopastes on olnud, ei pannud neid enam tähele. Ta istus, et lähemat sündmust ära oodata, külmale, niiskele kiviastmele. — —

Äkitselt kostis tasane kröbin. Ta hoidis hinge kinni ja kuulatas. Aga ei kuulnud enam midagi — mitte midagi peale tumedalt kostva heli, mis kajas nagu vuliseks kusagil põhjatuse sügavuses jooksev hallik.

Noormees hingas vabamalt. Ta häigas käega üle otsaesise; see nõretas higist. Ta silmad otisid saladuslist öö-rändajat, kuid ei leidnud. Ta seisis üliinimliku mõistatuse ees; otsis pääseteed. Äkki kargas ta mingi tagaaetava jõu, või hullustusesunnil püsti.

„Kõik vaikne ning rahulik — hädaohtu nii pea ei ole meil karta,“ kostis öö-rändaja õudne hääl koopa pimeduses.

Teadmatult, mille üle, tõusid ta juuksed püsti.

Nüüd jatkas sama hääl:

„Tulega peame ettevaatlikud olema. Rong, kus viibime, asub kardetavas kohas — juhtub mõni gonkli mees Öhkamise silla all peatama, ärataks see inkviitorite timukakambris tähelpanu.“

Nooremehe juuksed tõusid veel enam püsti. Ta hambad lõdisesid. Kallale kippus mõte, — mõte millest ta vabaneda ei saanud.

Kes ta on? Ükski mind ei tunne — ei tea kes ma ka õieti olen. Mis otsib ta siit kohutavast keldrist? — Aga mil moel pääsis ta üldse vangihoone? Või pole ta üldse lihast ning luust. — — —

Äkitselt kahmas ta kahe käega peast kinni.

„Kus ma õieti viibin?“ jahmatas ta.

Kuid samal silmapilgul tõstis kahvatanud valguse lõke temas metsliku tungi. Sellest vägeval jõul tagaetuna hüppas ta pimedusest öörandaja juurde. Ta tahtis sügava mõistatuse üle, mis teda siin õudses maaalus kongis ümbritses, selgust saada. Nagu hullumeelne kahmas ta öörandajast kinni.

„Ütelge, kes teie olete? Mis otsite te siin pimedas põrgus,“ hüüdis ta taltsutamata nagu tüger.

Vastuseks kostis talle ainult kaja. Mees ehmatas; kohutavalt kõlasid need võlvialusel.

Noormees lasi kokkunult teda vabaks; vaatas paremale poole maha. Kahvatanud valguses pani ta tähele midagi, mis kivipõrandal kiirgas. — Nägi ta õieti, või petsid teda silmad.

Sel silmapilgul, mil ta täiesti uue mõistatuse ees seistes, põlevail silmil maas kiirgavaid asju vaatas, kuulis ta öörandaja hale-dat, peaaegu kaeblikku häält.

„Tulge mõistatusele! Kõige sügavam saladus on kõige lihtsam — meie põgeneme salateid mööda,“ ütles ta ja kummardas põgenemise abinõude poole, mis maas olid.

Nooremehele tungis veri silma. See, mida ta nägi, oli tõepoolest ootamata leidus. Suurest imestusest hakkas ta vabisema.

„Mis... tuukri... tuukri riie... hapniku sisseseadega,“ veeris ta lödisevaid hambul, suure vaevaga sõnu. Ta tahtis jätkata, suurest imestusest ei saanud ta ühtegi sõna. Aga ta teadis kuidas öörandaja teda vabadusse kavatses viia.

Noormees ei küsinud enam midagi. Öörandaja oli pannud lambikese kivipõrandale, nõnda et valgus kiiluna nurka paistis. Ja noormees jättis end täiesti ta hoolde, ning vaatles uudishimulikult öörandaja tegevust. Tuhmilt, nagu läbi klaasi, paistis kõik talle silma.

„Nüüd peame ruttama, enne kui teie kadumine üleval ilmsiks tuleb,“ kostis öörandaja hääl. Seepeale hakkas ta riide panema.

Tahtmatult hüppas noormees ärkville. Ja öörandaja eeskujul hakkas ta riideid selga ajama.

Riidesse paneku jooksul oli noormees sügava tõsidusega ametis. Koleduse ja õudsuse kogemused, mis ta üle elanud, olid nagu kurjad unenäod varjuna ööpimedusse kadunud. Tumedate mõtete asemel töötas ta peajus värskenдатud mõtete rida.

Äkki tuli talle midagi meelde.

„Kuidas saite teie end üksinda riidesse?“ küsis ta ja heitis vastust ootava pilgu öövaikusesse.

„Enne teele minekut pandi mind riidesse — tagasiminekuks peame ise sellega valmis saama.“

Noormees ei vastanud. Ta oli nüüd selgusele jõudnud — mõistatuse mõistnud, mis ta peaju oli õõnestanud. Tundis üksnes kerget ärevust ettekujutava mõtte üle.

„Täiesti hulljulge isik,“ mõtles ta ja jätkas tööd. „Üksik rändamine siin maa all on kohutavalt hirmus — siia ei oleks julenud ma vabatahtlikult tulla. Aga kes ta on? seda ei oska ma tõepoolest kujutada...“

Kui temal kummirüü selgas oli ja ta öörandaja ette astus, et talle abiks olla, — sest ükski ei saanud ta kruuve kinni keerata — tärkas nooremehes uus arusaamatus.

„Kuid minu riietel puudub hingamise sisseseade,“ hüüdis ta äreväl hääl, peaaegu kokkunult.

Saladusline isik ei vastanud kohe. Ta juhtis kummi ääre enda õladel oleva peakatte ühendaja vahele; otsis kättesaadavaid mutrid, mis tasase kriuksumisega siis kinni keeras.

Ja viimaks ütles ta sarnase häälega, mis kindel ja sügavalt julgustav oli:

„Õhu tagavara saate te minu paagist. Teist apparaati ei olnud võimalik veeteed mööda kaasa

tuua, kuna õhuauk — mis võimaldas läbi müüri üksnes riideid läbi pista, on arusaadavalt seks väike. Kūbara tōin ma siiski enesega ūhes.“

„Aga kas jätkub sellest meile kahele?“

„Küllalt!“

Noormeēs jai rahulikuks, jätkas riētumist. Ja mõne minuti pärast seisid nad veekindlais ūlikondis, läbi ūmarikkude klaaside, keskseda ōudset kivihauda pimedusse vahtides.

Samal silmapilgul, kui nad ūhendamata ōhutoru läbi vabalt keldri ōhku hingasid, astus ōörändaja ta ette. Kōige suuremas põnevuses pūidis ta selgusele jõuda, mis ōörändaja tahtis ūelda. Võimata oli midagi kuulda; kōrvad kumisesid tal hirmsasti... Äkki tuli ta siiski selgusele, et temaga rääkida soovitakse; ōörändaja juhtis tãhõlpanu klaasaknale, mis ta silmi varjas.

Noormeēs keeras akna ettevatlikult eest ära.

„Pange tãhele!“ kostis seepeale hãäl, mis vaevalt kuuldavast ūsna tumedaks muutunud ja sumbuda ähvardas.

Noormeēs hoidis hinge kinni ja kuulatas.

Mõne minuti pärast algab veealune rãnnak. Pange minu liigutusi hoolega tãhele ja jãrgnege julgelt, kindlal sammul. Mãrguandmise peale pange aken... ōhutoru kinnitage apparaadi külge, seal oleva mutrega.“

Tahtmatult tegi noormeēs liigutuse; ta kobas õhupaagi kesta — ūhenduskoht sattus talle kãtte.

Rahuldavalt noogutas noormeēs pead.

Jãrgmisel silmapilgul laskis ōörändaja elektripirni valgust pōrandale langeda. Pōrand oli ära kulunud, niiske kivist, kuid ūhtlane ja tasane. Selle mōõda hakkas ta edasi pimedusse liikuma.

Noormeēs tõmbas sūgavalt hinge. Võimalikult samme ūhtlustades, jãrgnes ta ōörändajale.

Samm, sammult neid võimaluseni kiirustades, rãndas ta edasi. Vahete vahel pōõras ta pead paremale ja pahemale poole; ta kuulatas. Ja tõesti kostis läbi ūmariku avause kusagilt vee vullisemine. Ka tundis ta oma jalgade astumisest ja selle kajast, et juba kusagil teises ruumis kõndis.

Samal silmapilgul tõstis ōörändaja lambikesse kōrgele; ta laskis valguse ringi kãia. Ja noormeēs nãgi, et ta ūhe pimedada koopa ees seisis, mis vaevalt nii kōrge oli, et sealt kũtirakil võis läbi pãaseda. Sinna pimedasse juhtis ta valguse kiire.

Valguse pikk juga puuris end pimedusse, aga ei suutnud seda läbi puurida. Pimedus nãis seal lõpmatuna.

Mõni silmapilk seisis noormeēs liikumatult paigal. Ta vahtis, — et ta silmad, selle sūgavuse pōhja leiaksid. Kuid äkitselt jahmatas ta. Mãaratu suur veevãli, mis nãis tasane kui peegel ja must nagu tint, peitus tolles kohutavas lõhetaguses koopas.

Aga jãrgmisel silmapilgul võitis ta argtuse. Ta tahtis oma jõu, kũlmaverelise kindluse hoida tarviliseks silmapilguks.

Jãrgmisel silmapilgul, mil ōörändaja koopa pimedusse pugesp, astus ta julgelt jãrele. Kobavail sammul, ettevaatlikult jõudis ta mũuri lõhest läbi. Aga kui ta pilgu oma ette heitis, jai ta tahtmatult peatama.

Ja äkki nãgi ta midagi mille ees ta peaaegu kõhkunult kãngeks jai:

Ta pani tãhele, et ta ūhe trepi algul seisis, mis nãis jãrgmise astmega kohutava sūgavusse kaduvat. Seda treppi mōõda vaarus ikka sūgavamasse ja sūgavamasse vette kadudes ūks kohutav kogu — ōörändaja hirmuãratav kogu. Kurvas peaaegu surnud videvikus, lãikis õudsuses ta imelik hiiglasuur pea; see oli hirmuãratav, nagu kohutav viirastus.

Äkki kajas verd tarretav, pea-aegu surma sarnane lämbunud toon selles rõhuvus öö õudsuses ja sügavuses.

Hing jäi tal kinni; ta kuulatas, ühtlasi tundis ta tuule tõmbust, mis nägemata allikast hoovas. Mahe õhuvool libises üle nooremehe näo ja jahutas silmapilguks ta kahvatanuid, õhetavaid palgid.

Nüüd muutus see toon inimlikuks hääleks, kuid ta kostis väga tumedalt. Näis nagu oleksid kuulnud sõnad kohe vee alla vajunud.

„Ma ootan teid! Astuge ettevaatlikult treppi mööda alla! Seepeale kinnitage aken ette ja õhutoru paagi külge kinni. Siis hoidke minu õladest, et teie ei komistaks ja koguge edasi minekuks julgust.

Sunnituna seda ääretut vee-pinda vaatama, millest paistis öö-rändaja kehata pea, tõmbas noormees raskelt hinge. Ta tundis palavat hingeõhu leeki enda näo kohal virvendamas.

Noormees vaatas ringi; näis nagu otsiks ta pääseteed. Kuid nii kaugele kui ta nägi, valitses ümbruses pimedus. Igalt poolt ümbrises teda surma vaikus.

Ja nooremehel — keset surmavälja seistes — ei jäänud muud pääseteed üle, kui julgelt sellele tumedale tulevikule vastu minnes — pidi läbi kohutava, pimedada veevälja teed vabadusse murdma.

Rututa, ettevaatlikult ja aeglaselt lähenes noormees öö-rändajale, — kes kaelani vees ja lambikese kõrgel oma pea kohal hoides teda ootas. Mõne sammu pärast seisis nad üksteise lähedal. Noormees pani akna näo ette ja ühendas õhutoru paagiga.

Nüüd järgnes kõige sügavam, rõhuvam minut.

Ja pimedail silmil, kõvasti öö-rändajast kinni hoides, algas liikumine. Mõne sammu pärast jõudsid nad sinna, kus nagu öö-rändaja liigutusist arvata võis, pidi trepp sügavusse viima. Siis märkas noormees et öö-rändaja midagi

jalaga kobas; ja tõesti leidis ta otsitava. Ta andis nooremehel allaminekuks märku.

Järgmisel silmapilgul, mil nad treppi mööda alla minnes veepinnalt kadusid, järgnes kohutav pimedus. Nähtavasti tundis öö-rändaja siiski hästi seda teed; samm sammult astus ta ikka sügavamale ja sügavamale. — — Nüüd peatus ta.

Äkitselt paistis pimeduses rohekas virvendav juga. Sinna valguse jalgasse juhtis noormees enda vaadet. Pimedus, mis aga nii tihedalt näis olevat nagu must pilv mattis selle jua endasse. Äkki liikus ta korduvalt; kaares jooksis see üle nooremehe pea maani.

Läbi kollase udu, mis ämarikus virvendas, pani noormees tähele oma ümbrust. Ta pea kohal oli vaevalt nähtav võlv, — nii madal, et see veel püsti seismist võimaldas. Kumbagil pool külge virvendasid kivi seinad, milledest järeldada võis, et ta viibis ühes salakäikus — vanaaegses salakäigus, mida vesi oli kinni matnud.

Vaevalt oli noormees sellega tutvunud, hakkas öö-rändaja jälle edasi minema ja peaegu pimedast peast järges teda noormees.

Paarkümmend sammu edasi jõudes jäi öö-rändaja jälle seistama. Nooremehe silmade ees virvendas ka ämarik udu. Ja selles valguse ämarikus võis ta uduselt silmapaistvat trepi jalga — kivist keertrepi jalga näha.

Noormees unustas silmapilguks õudsuse.

Treppi nähes sattus ta pöörasesse rõõmu-hullustusse. Ja sarnasel tujul oleks ta hüpanud, tantsinud... kuid siin vee all puudus selleks võimalus. Aga silmapilgul, mil ta tuju tahtel öö-rändajat tõukata kavatses, kustus äkitselt videvik, teda jälle pilkasse pimedusse jättes. Ühtlasi hakkas öö-rändaja teekonda jätkama.

Peatamata, eriti kiirusega ruttasid nad ülespoole. Aga siis, mil

nagu noormees arvamisele tuli, et trepp lõppenud on, jäi ta äkki peatama. Noormees ei võind pimeduses siiski aru saada, kus ta viib. . . Kuid äkitselt sähvatas hele valgus ta silmade ees; ta ehmatas.

Silmapilgu seisis noormees kokkunult paigal. Aga, mil äkki teine valguse juga välkuma hakkas, loobus ta kokkuvusest ja mõtles: Kas ei öelnud öörandaja, et tal abiline olla?

Noormees püüdis selle tõenduseks võerast näha saada; ta vahtis sinisesse videvikku. Kuid midagi näha oli võimatu; valguse peened, silmapimestavad nõelad peitsid endi peremehi pimeduses.

Äkki näis, nagu peaks keegi ta pead puudutama. Kuid silmapilgul, mil ta kriuksuvat tooni kuulis, jõudis ta selgusele, et võeras ta akna avab. Samal silmapilgul langes öörandaja lambivalgus aknale, talle nähtavale tuues ühte tundmatut.

Noormees ootas mõne silmapilgu kõige suuremas põnevuses. Viimaks avaness aken, aga niipea kui ta esimesel võimalusel sisse tungivat õhku endasse jõi, vabanesid äkki ta kõrvad kuulmisele. Kõige nõrgem toon kostis iseäralise kõlava müraga ja jättis nooremehel mulje, nagu oleks ta kauemat aega kurt olnud.

Nüüd kuulis ta, et öörandaja andis võerale käsu ära minna. Ja varsti neelas pimedus teda oma hõlma. Aga kui nad üksinda jäivad hävitas öörandaja õudsuse.

„Oleme õnnelikult mööda veealust teed jälle põrandale alla jõudnud. Kuid aega meil ei ole — peame ruttama — igal minutil võib tunnimees, kes uimastuses viibib jälle ärkvele tõusta ja põgenemise kohe ilmsiks tuua.“

Kui öörandaja viimase lauseni jõudis, keeras ta valguse põlema. Siis pani ta lambikese endi vahele põrandale. Kahvatand valguse juga võimaldas ka ümbrust näha; ta nägi et ta seisis ühe

trepi astmel, mis veega täidetud kaevu viis.

Kaks sammu eemal näis marmorist trepp üles, kahe samba vahelt läbi minnes, ära kaduvat. Selle kõrgusest ning pimedusest kostsid iseäralised helid, ning müravad toonid talle kõrvu.

Noormees ei viivitanud enam. Ka öörandaja, kes selles hõberohelises ämarikus seisis, näis end riidest vabastama hakkavat. — Mõne minuti pärast seisis nad riidest vabastatuna edasi rännaku lävel, et rutuliselt siit õudsest kohast põgeneda. Ja järgmisel silmapilgul kadusid nad, läbi sammaste pimedaisse paleealusisse käikudesse peitu.

Nii rändasid nad mööda treppe, kitsates käikudes nagu varjud, kuni nad viimaks ühte saali jõudsid, mis ämarikus nagu mõni aed neile silma paistis.

Teisepoole saali jõudes avaness tuba toa järele, aga ükski neist polnud lukustatud. Ja niikaugemale kui nooremehel silm ulatas, kiirgas igal pool selles surmavaikses, õhus marmorist lõpmatus. Ja nooremehes, kes kesk seda iludust ja rikkust ringi vaatas, asus tunne nagu viibiks nad muinasmaal, üksinda kusagil sissemüüritud palee tühjuses. Üheski neist tubadest ei tunnud ta elamise õhku.

Viimaks jõudsid nad ühte pikka käiku, mille seinadest üks lahtine sammastest moodustatud oli. Kuid vaevalt, mil noormees sammu edasi astus, pani ta tähele, et see üks rõdu oli; ja nüüd teadis ta kus viibib. Ta peakohal laiutas end pime taevas. Karastav õrn ja jahe tuuleõhk käis sealt läbi ja tõi kaasa kaugelt kostvaid elutoone.

Noormees kiirendas samme ja jõi ahnelt niisket ööõhku. Aga siis kui ta seisma jäi, ümber vaatas tundis ta äkki värinat — ei tea kas külmast või rõõmust.

Järgmisel silmapilgul vaatas ta uuesti enese ümber. Ta imestas; ta teadis ja tundis väga hästi seda

kohta. Ta seisis ju marmorist trepil — dekoreeritud Marsi ja Neptuni kujude vahel. All dooge palee õues aimas ta nägevat videvikus peituvaid puhtaid iluduse näide — kreeka kujusi; õuet ümbritsevat suurepäraselt marmorist ja kraniidist sammast- ja võlvistikku, ja kesk seda hiilgust säras öövai- kuses kuldse kupliga kirikutorn, mille vastuhelk paleeakendel säras. Nooremehel oli mulje nagu viibiks ta külma marmori ja silmi sulata- va kulla lõhestikus.

Noormees äigas käega üle otsa- esise! see oli kuum kui õhetav ahi. Ta silmad läkisivad iseäralikult; ta ei suutnud veelgi aru saada, näeb ta viirastust — ta meelest näis see siiski magus unenägu olevat. Pealegi ei võinud ta us- kuda — vähe aja eest viibis ta jõuetu vangina kõval naril, kuid nüüd äkki vägevas looduse vaba- duses. Ta värises. — Peaks see mitte unenägu olema, mõtles ta ja pööras jahmatades öörändaja poole.

Äkitselt aga ehmatas ta säära- selt, et ei saanud sõnagi suust. Ka öörändaja, kes sel silmapilgul midagi Neptuni jalgade peidust välja tõmbas, näis äkki ehmata- vat. Nad mõlemad taipasid endi lähedal olevate Neptuni ja Marsi tardenud kujude vorme.

Ja jällegi kõlas vile — südant- lõhestav vilistamine, mis neid koh- kuma oli pannud. Nüüd hoovas see kohutavalt, peaaegu surmaval toonil läbi ööpimeduse. Siis järg- nes vilele viimasepäeva vaikus...

Mõne silmapilgu pärast näis öörändaja jälle toibuvat.

„Kas kuulsite — —? Teie põ- genemine tuli ilmsiks,“ ütles ta ärevust eemale hoides ja tuikus Neptuni juurest nooremehele lähe- male.

„Nüüd ruttu! Ruttu! Siin on teile mantel ja müts,“ jätkas ta ja viskas nooremehe õladele mantli. „Ma saadan teid kuni Markuseni, kuid katsuge nägematult kiriku

esise sammaste varjul ja läbi Tor- re dell'Orologio (kella alt) mööda pimedaid kanali teesid kohe sada- ma põgeneda. Minge siis julgelt aurulaeva „Babülooni“ peale, mille vahimees teid oma hoole alla ka võtab.

Noormees kuulis kõik mida öörändaja ütles. Ta tahtis vastata — küsida: Kes te tõepoolest olete? Kuid üksnes ta näojooned liikusid. Ja nagu lapsuke, kes rääkida ei oska, jäi ta imestanult ta otsa vaatama.

Järgmisel silmapilgul näis, nagu hakkaks öörändaja minema; jäi aga seisatama. Ja äkki kahmas ta midagi taskust ning pigistas selle nooremehele pihku.

„Võtke!“ ütles ta. Siin on nii palju raha, et sellest esialgu jät- kub. Raha seast leiate kirja. Nüüd aga edasi!“

Noormees pigistas kramplikult väikese rahapauna pihku. Ta oli sedavõrd aga ärritatud, et sõnagi suust ei saanud. Aga kui ta käe välja sirutas, libises öörändaja pimedusse.

„Välk ja pauk!“ hüüdis noor- mees otse segaduses. Ta kahmas kätega oma mantli hõlmadest kin- ni, kiskus tugevasti ümber keha ja lippas mööda treppi, sarnase kiirusega, nii et hambad lõdisesid, öörändaja järele.

„Mikspärast salgab ta end? Miks ei näita ta oma nägu?“ mõt- les ta pimedas videvikus, mööda marmorastmeid alla jookstes.

Äkki aga komistas ta pimedu- ses ja kukkus. Ta kargas jälle püsti, jooksis pimedast peast üle õue ja kadus ühes öörändajaga mustava sammaskäiku peitu.

Vähe aja pärast ilmusid nende kogud läbi palee tules dooge palee esise sammaste alla. Sinna — ühe samba varju — jäid nad silmapilguks seisatama.

Noormees vaatas arglikult enese ümber.

Tema ees, mahedas, õrnas suvi- öö pimeduses peitus öö vaikne

Piazzeta. Nägematu kaugusest — Logana pealt — tõi soe õhuvool enesega kaasa gondlimeeste laulu toone. Rahusse uinund Markuse platsi tuled olid kustunud. Kusa-gilt nurgast kostis üksnes „öö kurameerijate“ lõbu hõike. Muidu valitses kogu ümbruskonnas öine rahu.

Äkki katkestas öö rändaja vaikust:

„See silmapilk näikse teie jaoks loodud olevat, veel ei ole tagaajajaid märgata“, ütles öörändaja rahulikult toonil.

Siis tundis noormees, et öörändaja ta käe kinni võttis ja raskelt, peaaegu surelikul häälel jätkas ta:

„Meie peame seekord lahkuma. Põgenege kohe laevale, teie teerada kaitsku kõigevägevam ja andku õnne et meie peagi kokku saame“.

Veel kord surus öörändaja ta kätt, siis „nägemesen“ öeldes kähvas ta sirgu ja pööras paremat kätt, otse samba vahelt Porta della Garta sillale.

Ja kuna öörändaja ära kadus — meil üksnes ta sammude kaja nurga tagant veel kostis, seisis noormees silmapilgu aega paigal nagu jäätund, väljasirutatud kättel nii nagu need öörändajast vabanesid, vahtis ta sinna kuhu tundmata oli kadunud. Ta tahtis talle järele jooksta, kuid ei suutnud paigalt liikuda. . . . Asjata avas ta suu; ta tahtis hüüda: „Pidage üks silmapilk!“ Tegi seks uuesti veel kord katset — kuid tal puudus hääl. Jõuetult nagu väike linnuke langes ta pea rinnale ja ta tundis väsimust.

Mõni silmapilk seisis noormees seljaga vastu marmor sammast toetades, paigal nagu joobnud. — Äkki kähvas ta kaineks, nii et ümbruskonda ja liginevat hädaohu kaaluda võis.

Jahmatades tõstis ta seepeale

pea üles. Ta kohal ähvardas must rändav pilvemürk ja ühes sellega kostsid Piatseta poolt valjud hüüded, ja kärmed jalaastumised.

„Välg ja pauk,“ hüüdis ta kohkudes. Sealt lähenevad kahtlased sammud. Vist tagaajajad. Nüüd ruttu põgenemisele!“

Ja ainsa nõksuga hüppas ta peidukohast välja; lippas meeletu kiirusega Markuse kiriku poole. Kuid nägematult pörkas ta Bysantiini posti vastu ja kukkus maha. Ta kargas uuesti püsti; hoop oli siiski ootamata, niivõrd tugev, et ei saanud vande sõnagi ütelda. Uuesti jätkas ta jooksu üle Markuse, ikka otse edasi kindla nõuga, mitte end kinni lasta püüda, kuni ta viimaks Torre dell Orologio (kellatorni) alt läbi jõudis. Pimedasse kanali äärse majanurka jäi ta viimaks peatama.

Noormees hingas täiest kopsust ja silmas ümbrust. Ta oli tagaajajate kütisist seekord pääsenud ja seisis vaevalt paar sammu maad kanali veest eemal. Vesi seisis pilvedest pimestatuna rahulikuna kanali kallaste vahel. Tema vastas, teisepool kanali tumedas seisis majad, millede usetrepid otse vette kadusid. Paremat kätt eemal pimedas mustas üle vee viiv sild; kuna pahemat kätt edasi mineku võimalused näisid puuduvat; ta oli sattunud sarnasesse paika, kus järsku vette kaduv ehitus, kitsa teerajal läbi lõikas.

„Tont võtaks!“ tuli pool vihane vandesõna ta huultelt. „Pea silla juurde tegasi minema; muidu ei pääse ma üle.“

Aga enne kui ta jõudis kõrvale pöörata, kuulis ta lähenevaid samme. Välgukiirusel ka seepeale ümber pöördes, jõudis ta selgusele, et keegi ta jälgil oli jooksnud. Nüüd lähenes keegi nagu varjukuju nooremehe ligemale.

II.

Vaevalt pisut aega sündmusest, mil põgeneja vang oma tagaajaja pimedasse kanaali tõukas, siis kajas öövaikuses metsik kisa, pikalt veniv hüüe— „H-a-lll-o-o!“

Seepeale tekkis surmavaikus. Aga see kestis ainult silmapilgu.

Niipea, kui vaikust hävitav noormees, kes paradiislikes tujus, koju poole, nimelt Bonde de Rialdo suunas teel oli, esimesest kohmetusest pisut mõistusele ärkas hakkas ta vihaselt vanduma.

„Hallo! Mis kurat siin lahti on?“ hüüdis ta ja ta heitis pilgu oma ümber.—

Aga ta ei jõudnud siiski selgusele, mis jõud teda säärasel kombel pikali paiskas olgugi, et ta paar sammu kanaali veest eemal, kusagil tänava nurga kohal maas lamas, polnud ühtki inimese hinge seal märgata. Ka polnud näha ainustki laterna posti, ega ka muud säärast põhjust, mis selles süüdi võis olla.

Noormees imestas.

Aga kui ta selle üle, silmapilgu aega sai pead murda, näis ta jällegi jahmatavat.

Kuid mis see oli?

Noormees kuulatas. Samal silmapilgul, kajas vandehüüd, nagu kange sumin, kusagilt kanaali põhjast ta kõrvu. Ja nagu oleks välk sähvatand, hüppas keegi tontlik olevus, täitsa ootamatult nooremehele kallale.

Nooremehel oli vaevalt aega jäänud püsti karata, kui ka see olevus fast kinni haaras. Samal silmapilgul tundis noormees, et kallalekippuja ta kõri pigistas.

Mehel tuli vesi silma.

Kuid aega polnud enam raisata.

Meeleheitlikul jõul püüdis noormees end lahti päästa.— Aga lõpupudelõpuks näis see siiski täitsa võimatu katse olevat. Pealegi olid kallalekippuja sõrmed, nagu raud pihid tugevad.

Aga äkki näis see pilt muutuvat.

Samal silmapilgul, mil elu ja surma vahel võideldi, ilmus kuu pisut pilve tagant nähtavale. Ja mehed, kes selles kahvatand valguse kumas lagedale ilmusid, näisid äkitselt kohmetavat, pealegi nii kangesti, et nad nägudest surnukahvatuks muutusid. — Ühtlasi lasksid nad üksteist vabaks ja vahetasid suurel silmel pilkusi.

Sellele järgnes silmapilkne öövaikus, nii et isegi nende lõõtsumine oli selgesti kuuldav.

Kuid viimaks eemaldas kallalekippuja pingule veniva põnevuse ja ta suust kõlas imestusest pea-aegu sumbunud hüüd:

„Välk ja pauk! Keda ma näen? Teie . . . teie siin. Kuidas seda seletada, et säärane kurbmäng meid siin äraneetud kanaalide pesas tabas? Harald! Kallis sõber! Teie ei tunne mind?“ — —

Noormees seisis paigal nagu piksest tabatud. Ta ei julenud isegi sõrmigi liigutada. Pealegi ei näind ta uskuvat oma silmi. Ta vahtis kohkunult ja ammuli suul teisele näkku, ning arvas end viirastuse ees viibivat.

„Harald! Teie siis ei tunne mind?“ — — jätkas kallaletormaja.

Aga kui ta sõber veelgi ei suutnud vastata, pööras mees end kuuvalgusele, et ta paremini teda näeks.

Kuid noormees näis veel enam kohkuvat.

Aga kui tõsiasi see ka polnud, oli tal siiski selle üle põhjust kohkuda, sest see öösine võeras polnud ju keegi muu, kui tema uppunud sõber. Pealegi torkas ta silma ta kahtlane välimus. Mees polnud jällegi muu kui ärakaranud vang. Seda võis ta vangi riietest järeldada. Ja see pani isegi ta juuksed vabisema, ning ta tuikus pisut tagasi.

Seepeale pääsesid nooremehe keelepaelad lahti.

Romaan koosneb 10-nest andest.

Ilmub 2 korda kuus.

Sisukord:

- I — „Saladusline öörandaja“.
- II — Põnev öösündmus Ponte di Rialto all.
- III — Familtoni ebaõnnestanud põgenemine.
- IV — Meremeeste kurb saatus.
- V — Radiojaam Horsea; telegrafisti saladused.
- VI — „Apash Familtoni“ päevad Pariisis.
- VII — Holborni lossi saladused.
- VIII — Saladuslise daami Pariisi ilmumine.
- IX — Kurbmäng Horsea põõsastikkus.
- X — Scotland Yardi ülema kabinetis.
- XI — Põrandaaluste salapolitseinikkude peakorteris.
- XII — Anarhist „Lutsifer“ põgeneb.
- XIII — Öö sõit Hyde-Parkis.
- XIV — Ebapolitseinikud Londonis.
- XV — Lord Familtoni arreteeritakse.
- XVI — Krahvinna Freitok'i patutunnistus.
- XVII — Inglise Pank anarhistide võimuses.
- XVIII — Inglismaa katastroofi ootel.
- XIX — Kurbmäng Norra aurikul.
- XX — Lord Familton Inglismaa päästja.
- XXI — „Daily Maili“ reportööri ebaõnnestanud katse.
- XXII — „Roheline domino“ avab Lord Familtonile sügava saladuse.